

بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیرعامل با نقش تعدیل کنندگی تمرکز مالکیت

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۱/۱۵

کد مقاله: ۱۹۶۴۰

محمد محمدی^۱

چکیده

هدف پژوهش: هدف پژوهش، بررسی نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین ویژگی های کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل شرکت می باشد.

روش شناسی پژوهش: جامعه آماری این پژوهش به روش حذف سیستماتیک از میان ۱۱۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ می باشد. از نرم افزارهای استاتا ۱۶ و ایویوز ۱۰ به منظور تجزیه و تحلیل های مورد نظر استفاده شده است.

یافته های پژوهش: نتایج نشان داد که استقلال، اندازه و تخصص کمیته حسابرسی، تاثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد. همچنین سایر نتایج نشان داد که تمرکز مالکیت تأثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد در نهایت نتایج نشان داد که تمرکز مالکیت بر رابطه بین استقلال، اندازه و تخصص کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تأثیر معناداری ندارد.

بحث و نتیجه گیری: بر مبنای مبنای فرضیه نمایندگی، یک کمیته حسابرسی فعال، می تواند نقش بسیار تاثیرگذاری در پیاده سازی درست و دقیق شاخص های حاکمیت شرکتی و به دنبال آن ارتقای ارزش و عملکرد شرکت، از طریق ارتقای کیفیت اطلاعات، ایفا کند. اما با توجه به این مسئله مهم که تا رسیدن به نقطه مطلوب و بهینه از یک کمیته حسابرسی استاندارد و اثرگذار در ایران، فاصله زیادی در پیش است. همچنین بر مبنای نظریه بر مبنای «نظریه پلکان های بالاتر» مدیران مدیرعامل، افکار و ارزش های خود را تا حد زیادی در یک شرکت منعکس می کنند.

واژگان کلیدی: ریسک پذیری مدیر عامل، تمرکز مالکیت، کمیته حسابرسی.

۱- استادیار حسابداری، گروه حسابداری، دانشگاه، غیر انتفاعی، پرندک، ایران (نویسنده مسئول)

۱- مقدمه

روش‌های متقالبانه و غیرشفاف از موضوعات اصلی در اقتصادهای در حال توسعه است؛ زیرا بنگاه‌های اقتصادی در این کشورها از کمبود منابع انسانی متخصص مرتبط با جنبه‌های حسابداری، مالی و سایر ابعاد حاکمیتی رنج می‌برند (واویرو، ۲۰۱۶). خان و همکاران^۲ (۲۰۱۶) اظهار داشتند که عملکردهای حسابرسی شرکت، مسئول نظارت و کنترل خطاها، کلاهبرداری‌ها و اطلاعات همراه‌کننده و آشکار کردن حقیقت می‌باشد. در این بین، «کمیته حسابرسی»^۳ یکی از کمیته‌های مهم هیئت مدیره شرکت‌ها محسوب می‌شود که متشکل از اعضای خبره در حسابداری و امور مالی می‌باشد و بر فعالیت‌های مالی شرکت‌ها و شیوه‌های افشای آنها نظارت می‌کنند (جاوید و همکاران^۴، ۲۰۲۱). مطالعات قبلی با تمرکز بر ادراکات نمایندگی، این ایده را بررسی کرد که کمیته‌های حسابرسی موثر راهی سودمند برای بهبود گزارشگری مالی شرکت‌ها می‌باشند (کریشنن^۵، ۲۰۰۵ و هویتاش و همکاران^۶، ۲۰۰۹). محققان معتقدند وجود کمیته حسابرسی که تحت نظارت افراد مستقل و حرفه‌ای است به افشای اطلاعات حسابداری شرکت کمک می‌کند. عامل مهم دوم، ریسک‌پذیری مدیرعامل می‌باشد. بر اساس تئوری ذینفعان، هرچه نوسان یا ریسک یک شرکت بیشتر باشد، ارزیابی دقیق ارزش شرکت برای سرمایه‌گذاران دشوارتر است. از این نظر، مدیران می‌توانند ریسک شرکت‌های مطبوع خود را از طریق افزایش افشای داوطلبانه (مانند افشای اطلاعات محیطی) به منظور برآوردن نیازهای اطلاعاتی ذینفعان کاهش دهند. علاوه بر این، از مدیران انتظار می‌رود که شرکت را با رفتار اخلاقی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بالا اداره کنند. بنابراین، شناسایی عوامل مؤثر بر منافع ذینفعان ضروری است. در واقع، می‌توان استدلال کرد که شرکت‌هایی با عملکرد مسئولیت اجتماعی بیشتر و بهتر، خود را از دیگران متمایز می‌کنند (رضایی و همکاران، ۲۰۲۰). تمرکز مالکیت در مناطق، کشورها و شرکت‌ها متفاوت است، بی پاسخ باقی مانده است. دو خط فکری اصلی وجود دارد که ممکن است بر میزان تمرکز مالکیت در کشورها و قوانین و فرهنگ آنها تأثیر بگذارد (هولدرنس^۷، ۲۰۱۷). یکی از یافته‌ها این بود که سطح قانونی که از سرمایه‌گذاران در شرکت‌های دولتی حمایت می‌کند، با میزان تمرکز مالکیت رابطه منفی دارد (لاپورتا و همکاران^۸، ۱۹۹۸). با این حال، هولدرنس (۲۰۱۷) تردید داشت که عامل سطح کشور بر تمرکز مالکیت تأثیر معناداری داشته باشد. اگرچه حمایت قانونی بر شکل‌دهی ساختار مالکیت تأثیر دارد، او معتقد بود که قانون و تمرکز مالکیت غیرقابل پیش‌بینی هستند. با این حال، دمستز و ویلالونگا^۹ (۲۰۰۱) بر این باور بودند که میزان پراکنده یا متمرکز بودن در تناسب برای شرکت‌هایی است که در آنها فعالیت می‌کنند. این ساختارها در بین شرکت‌ها به دلیل تفاوت در شرایطی است که آنها با آن مواجه هستند؛ به‌ویژه در مورد صرفه‌جویی در مقیاس، مقررات و ثبات شرکت‌ها. اگر این ساختارها نتایج بازارهای بدون نقص برای کنترل بودند، هر گونه رابطه سیستماتیک بین عملکرد شرکت و ساختار مالکیت را حذف می‌کردند. بک و همکاران^{۱۰} (۲۰۰۳) همچنین معتقد بودند که حمایت قانونی نقش اساسی در شکل‌گیری تمرکز مالکیت دارد. با توجه به مطالب عنوان شده، هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌کننده تمرکز مالکیت در رابطه بین کمیته حسابرسی و ریسک‌پذیری مدیر عامل در شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران همراه با ارائه راهبردهای کاربردی به منظور رفع خلأهای موجود پرداخته شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

با استفاده از روش‌های نظری، تئوری نمایندگی ارتباط بین مدیران و نمایندگان را منعکس می‌سازد که این مسئله می‌تواند تحت تأثیر اطلاعات نامتقارن و افزایش هزینه‌های نمایندگی باشد. در نتیجه این ارتباط، کمیته حسابرسی، ابزاری ارزشمند برای کاهش هزینه‌های نمایندگی قلمداد می‌شود؛ متعاقب این مسئله، تشکیل یک کمیته حسابرسی مستقل می‌تواند به عنوان روشی تأثیرگذار به منظور کاهش اطلاعات نامتقارن بین مدیران و نمایندگان در نظر گرفته شود. بعلاوه، این نظریه همچنین رفتارهای مبتنی بر منافع شخصی مدیر را از طریق مکانیسم‌های جامع حاکمیت شرکتی در قالب کمیته حسابرسی و سایر کمیته‌های هیئت مدیره تعدیل می‌نماید. از سوی دیگر، شرکت‌های دارای تمرکز مالکیت بالا با مشکلات نمایندگی ارتباط مثبتی دارند و این مسئله را می‌توان با کمک یک کمیته حسابرسی مستقل و ماهر نیز حل نمود (جاوید و همکاران، ۲۰۲۱). امروزه به دلیل عدم اطمینان پیرامون سازمان در دنیای کسب و کار، ریسک‌پذیری مدیریتی برای شرکت‌ها اهمیت قابل توجهی پیدا کرده است (بوئی و همکاران^۱، ۲۰۲۱). هاسکیسون و همکاران^۲ (۲۰۱۷) بیان می‌دارند که فعالیت‌های مبتنی بر ریسک مدیران، مزیت رقابتی یک سازمان را افزایش می‌دهد. تئوری پلکان بالاتر، یک پایه نظری قابل توجه به منظور تحقیق در مورد ویژگی‌های مدیران ارشد شرکت در تعیین انتخاب استراتژیک و نتیجه سازمانی فراهم کرده است. بوئی و همکاران (۲۰۲۱) بیان می‌دارند که انتخاب‌های

1. Waweru
2. Khan et al
3. Audit committee
4. Javeed et al
5. Krishnan
6. Hoitash et al
7. Holderness
8. La Porta et al
9. Demsetz and Villalonga
10. Beck et al

مخاطره‌آمیز استراتژیک، در تصمیم‌گیری مهم هستند زیرا بر عملکرد اقتصادی، رشد و بقای یک سازمان تأثیر می‌گذارند. مدیرعامل، تصمیم‌گیرنده مرکزی است که بر تیم مدیریت ارشد تسلط دارد و سیاست‌های شرکت و نتیجه سازمانی را تعیین می‌کند. موفق‌ترین مدیران، ریسک‌پذیرتر آن‌ها هستند. بونازی و اسلام^۲ (۲۰۰۷) بیان داشتند که مدیرعامل با کمک مشوق‌ها می‌تواند فعالیت‌های کارگزاران را کنترل کرده و رفتارهای منافع شخصی را کاهش دهد. بنابراین، به منظور به حداقل رساندن چنین رفتارهایی در میان عوامل با توسعه کمیته‌های حسابرسی مستقل یا سایر کمیته‌های هیئت مدیره، نیاز به ایجاد مکانیزم حاکمیت شرکتی قوی وجود دارد. کمیته حسابرسی یک رویکرد ارزشمند برای به حداقل رساندن اطلاعات نامتقارن بین مالکان و مدیریت است زیرا یک کمیته حسابرسی متمرکز بر اقدامات شفاف سازمان متمرکز است، که به نوبه خود باعث ایجاد اطمینان بین مالکان و مدیران می‌شود. ابتکار مهم برای تشکیل کمیته حسابرسی به عنوان کمیته فرعی هیئت مدیره در گزارش اسمیت که در سال ۲۰۰۳ در انگلستان منتشر شد مورد بحث قرار گرفت. عنوان شده است که کمیته حسابرسی مسئول انجام حسابرسی‌های مستقل و نظارت بر حساب‌های داخلی و خارجی برای شفافیت است. کمیته حسابرسی همچنین مطابق با قوانین و مقررات سازمان، استانداردهای حسابداری، قوانین مالی و غیره، درست و منصفانه بودن کلیه فعالیت‌های حسابرسی انجام شده توسط حسابرس داخلی را تضمین می‌کند. علاوه بر این، کمیته حسابرسی برای حسابرس خارجی به عنوان تضمینی برای استقلال آنها می‌باشد. تمرکز مالکیت به مقررات بخش، اندازه شرکت و ریسک بستگی دارد. در عین حال، تغییر در پارادایم سرمایه‌گذاران، از نمایندگی منفعل، به عنوان تامین‌کنندگان سرمایه، به عواملی که قادر به تأثیرگذاری بر مدیریت کسب و کار و فرآیند تصمیم‌گیری هستند، اهمیت مطالعه ساختار مالکیت در ادبیات مالی را افزایش داده است (پاندا و کومار^۱، ۲۰۲۰). آثاری که حول این موضوع ایجاد شده اند به مجموعه‌ای از عوامل تعیین‌کننده اشاره دارند یا در مطالعات گنجانده شده اند که در سطوح مختلف جمع شده اند: عوامل خاص در سطوح یک کشور و عوامل ویژه در سطح شرکتی (ریس و پینتو^۳، ۲۰۲۱). سطوح مختلف تمرکز مالکیت می‌تواند مدیریت شرکت را انعطاف‌پذیرتر کرده و به سرعت به یک محیط در حال تغییر پاسخ دهد. با این حال، تنوع در حاکمیت شرکتی و نحوه مفهوم سازی حاکمیت شرکتی هنوز به شدت مورد بحث است (القاداسی و عابدین^۴، ۲۰۱۸). تجربه ممکن است میزان زیان واقعی یا درک شده مرتبط با ریسک را کاهش دهد. اثر تجربه غالب است و باید بین سن مدیرعامل و ریسک‌پذیری همبستگی مثبت وجود داشته باشد (سیمسک^۴، ۲۰۰۷). استین-پرلی و ساس^۵ (۲۰۲۱) بیان می‌دارند که ریسک‌پذیری شامل انجام اقدامات کارآفرینانه و در عین حال سرمایه‌گذاری عمده در منابع قابل توجه است. این اقدامات در فضای نامطمئن و بدون درک کامل نتیجه این حرکات رخ می‌دهد. ساختار مالکیت به طور کلی نقشی در به حداقل رساندن اطلاعات نامتقارن در بازارهای سرمایه بین افراد خارجی و خودی دارد. دلیل این امر آنست که ساختار مالکیت یک رویکرد ضروری برای به حداقل رساندن هزینه‌های نمایندگی از طریق مشارکت مدیریت در مالکیت سهام است. بنابراین، سهامداران بزرگ که دارای قدرت هستند، انگیزه‌هایی برای مدیریت و به منظور کار موثر و کارآمد فراهم می‌کنند. تمرکز مالکیت به نسبت سهامداران بزرگ اشاره دارد و این سهامداران علاقه مند به افزایش ثروت خود هستند. تمرکز مالکیت یک وسیله ضروری است زیرا می‌تواند از فعالیت‌های غیرقانونی یا سو استفاده سهامداران جزئی جلوگیری نماید (جاوید و همکاران، ۲۰۲۱). با توجه به مباحث مطرح شده، مسئله پژوهش حاضر بر این مبنا شکل می‌گیرد که در زمینه اقتصادهای در حال توسعه نظیر ایران تشکیل کمیته حسابرسی به دلایل مختلف بسیار مهم است. به عنوان مثال، بنگاه‌های اقتصادی در حال توسعه از کمبود منابع انسانی ماهر به دلیل کمبود اعضای ماهر که دارای تجربه و تخصص مربوط به امور حسابداری و مالی و سایر مسائل حاکمیت هستند، رنج می‌برند. همچنین، اقتصادهایی نظیر ایران با مشکلات متعددی از جمله ضعف بازارهای سهام، شرایط نامتعادل اقتصادی، ضعف رویه‌های قانونی و حمایت‌ها و مداخلات دولت روبرو هستند. مضاف بر این مسائل، شیوه‌های حسابرسی انجام شده در اقتصادهای در حال توسعه غیرقابل اعتماد است زیرا اکثر شرکت‌های این کشورها دارای ساختار مالکیت خانوادگی هستند که می‌تواند نمایندگی‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. بر همین مبنا، اقتصادهای نه چندان قوی مانند ایران با مالکیت متمرکز بالاتر همراه هستند که منجر به مشکل نمایندگی می‌شود. بنابراین، پژوهش حاضر به بررسی ارتباط بین کمیته حسابرسی و ریسک‌پذیری مدیرعامل خواهد پرداخت تا بدین سوال پاسخ دهیم که آیا کمیته حسابرسی بر ریسک‌پذیری مدیرعامل با نقش تعدیل‌کننده تمرکز مالکیت ایفای نقش نمایند یا خیر؟ و در صورت تایید تأثیرگذاری این عوامل، میزان و شدت تأثیرگذاری آنها تا چه میزان و به چه صورتی خواهد بود؟

۱-۲- پیشینه‌های داخلی

علی نژاد طیبی (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان «تأثیر کارایی کمیته حسابرسی بر گزارشگری مالی و ارزش شرکت» انجام داد. این پژوهش حاضر بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی و ارزش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی (۱۳۹۸-۱۳۹۴) شرکت) می‌پردازد. نتایج حاصل نشان داد بین اندازه کمیته حسابرس، استقلال

1. Panda and Kumar
2. Reis & Pinto
3. Al Qadasi and Abidin

کمیته حسابرس و تخصص مالی کمیته حسابرس با ارزش شرکت رابطه وجود دارد. همچنین بین اندازه کمیته حسابرس، استقلال کمیته حسابرس و تخصص مالی کمیته حسابرس با کیفیت گزارشگری مالی رابطه وجود دارد.

نکویی زاده و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «تأثیر بحران اقتصادی بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل با ارزش و عملکرد مالی؛ نقش ویژگی‌های گزارشگری مالی شرکت» انجام دادند. با استفاده از روش حذف سیستماتیک، تعداد ۱۹۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار برای دوره زمانی بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ویژگی سطح کیفیت حسابرسی بالاتر با کاهش اثر منفی شرایط بحرانی سبب تأثیر مثبت قدرت و توانایی مدیریت بر ارزش و عملکرد مالی شرکت می‌شود. همچنین، ویژگی سطح کیفیت گزارشگری مالی بالاتر نیز با کاهش تأثیر منفی شرایط بحرانی تنها موجب تأثیر مثبت قدرت و توانایی مدیریت بر ارزش شرکت شده اما تأثیر معناداری بر عملکرد مالی شرکت ندارند.

آزاد مقدم و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «تأثیر اثربخشی کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت: نقش مالکیت خانوادگی» انجام دادند. با استفاده از روش حذف سیستماتیک در مجموع ۱۷۲ شرکت (۱۲۰۴ سال - شرکت) که از این تعداد ۳۱ شرکت دارای مالکیت خانوادگی و ۱۴۱ شرکت باقیمانده دارای مالکیت غیر خانوادگی بودند، جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش بعنوان نمونه انتخاب شد. نتایج نشان می‌دهد که اثربخشی کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت‌های خانوادگی تأثیر معناداری دارد. اندازه کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت‌های خانوادگی تأثیر معناداری دارد. استقلال کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت‌های خانوادگی تأثیر معناداری دارد. تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت‌های خانوادگی تأثیر معناداری دارد.

طالب نیا و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «ارتباط بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت در شرایط رقابت بازار» انجام دادند. در راستای بررسی این موضوع، فرضیه‌های پژوهش بر مبنای نمونه آماری متشکل از ۱۰۱ شرکت طی دوره زمانی ۱۳۹۱ لغایت ۱۳۹۷ و با استفاده از الگوهای رگرسیونی چند متغیره مورد آزمون قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین، رقابت پذیری بالا (پایین) تأثیر مثبت (منفی) و معناداری بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت دارد. دانش افزایی: رقابت در بازار محصول نقش پرننگی را در تصمیم گیری مدیران ایفا می‌نماید. به طور خاص، رقابت پذیری بالاتر بازار انگیزه‌های برای مدیران قدرتمند ایجاد میکند تا از قدرت خود در راستای افزایش ارزش شرکت استفاده کنند.

رحیمی و فروغی (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر مکانیزم‌های کنترلی بر رابطه بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت» انجام دادند. در این بررسی قدرت مدیرعامل با استفاده از سه معیار دوره تصدی مدیرعامل، دوگانگی نقش مدیرعامل و استقلال هیئت مدیره و ارزش شرکت با نسبت کیو توبین اندازه‌گیری شده است. مکانیزم‌های کنترلی به دو دسته مکانیزم درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند. از حاکمیت شرکتی و رقابت در بازار محصول به ترتیب به عنوان معیاری جهت سنجش کنترل درونی و بیرونی استفاده شده است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون چندمتغیره بهره گرفته شده است. نمونه مورد مطالعه متشکل از ۱۲۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ است. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که رقابت در بازار محصول و حاکمیت شرکتی رابطه بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت را تقویت می‌کنند.

صفرپور و همکاران (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان «ارتباط بین قدرت مدیرعامل، ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار ایران» انجام دادند. جامعه آماری این پژوهش متشکل از کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. برای انتخاب نمونه از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است و با در نظر گرفتن محدودیت‌هایی، ۱۶۲ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. نتایج آزمون فرضیات نشان داد که بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی از بعد تخصص مالی، استقلال و اندازه با کیفیت حسابرسی داخلی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین قدرت مدیرعامل اثر تعدیل کننده در ارتباط بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی از بعد تخصص مالی، استقلال و اندازه با کیفیت حسابرسی داخلی دارد.

۲-۲- پیشینه‌های خارجی

شاتناوی و همکاران^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «کمیته حسابرسی و عملکرد مالی در اردن: اثر تعدیل کننده تمرکز مالکیت» انجام دادند. هدف اصلی این مطالعه بررسی اثر تعدیل کننده تمرکز مالکیت بین اثربخشی کمیته حسابرسی و حسابداری و عملکرد مبتنی بر بازار در اردن است. این مطالعه از داده‌های به دست آمده از ۸۲۸ مشاهدات سالانه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار امان در بخش‌های صنعتی و خدماتی از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۷ استفاده کرد. نتایج نشان داد که تمرکز مالکیت می‌تواند به طور مثبت رابطه بین اثربخشی کمیته حسابرسی و حقوق صاحبان سهام و همچنین بازده دارایی را تعدیل کند. با این حال، تمرکز مالکیت نمی‌تواند اثر اثربخشی کمیته حسابرسی را بر کیوتوبین تعدیل کند. به طور کلی، فرضیه‌ها از نظر حقوق صاحبان

سهام و همچنین بازده دارایی پذیرفته می‌شوند در حالی که از نظر کیوتوبین رد می‌شوند. تمرکز مالکیت تنها می‌تواند اثربخشی کمیته حسابرسی را بر بازده دارایی تعدیل کند.

لیو و همکاران^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «قدرت مدیر عامل و مدل عملکرد شرکت بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌ها» انجام دادند. در طراحی مدل، عملکرد شرکت به عنوان متغیر وابسته، قدرت مدیرعامل و استراتژی نوآوری شرکت ها و تمرکز مالکیت به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شد، سپس برای ایجاد یک مدل رگرسیون از نرم افزار پردازش داده استفاده شد. از طریق آزمون مدل، مشخص شد که بین قدرت مدیر عامل و عملکرد شرکت رابطه مثبت وجود دارد و استراتژی نوآوری شرکت می‌تواند در این رابطه نقش واسطه ای داشته باشد در حالی که تمرکز مالکیت می‌تواند نقش تعدیل کننده را بازی کند. این مقاله تحقیقات مربوط به عملکرد شرکت را بیشتر بهبود می بخشد و از اهمیت خاصی برای این کار برخوردار است.

کشتا و همکاران^۲ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «مشخصات کمیته حسابرسی و عملکرد شرکت: شواهدی از بخش بیمه در بحرین» انجام دادند. در این مطالعه از مدل های سه پنلی با متغیر وابسته متفاوت برای هر یک استفاده شده است. نتایج این مطالعه از نظر آماری رابطه منفی معناداری بین جلسات کمیته حسابرسی و عملکرد را نشان داد. اندازه کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی و تجربه کمیته حسابرسی ارتباط معناداری با عملکرد شرکت های بیمه مندرج در بورس سهام بحرین ندارد. ناشیر و گوپتا^۳ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان «تمرکز مالکیت و عملکرد شرکت در هند» انجام دادند. این مطالعه با استفاده از روش گشتاورهای تعمیم یافته بر روی نمونه بزرگی از ۱۱۱۳۶ مشاهده سال صورت گرفت. نتایج نشان می‌دهد که مالکیت متمرکز هزینه‌های نمایندگی را کاهش می‌دهد زیرا سهامداران فعالانه مدیریت شرکت را کنترل می‌کنند، در نتیجه منجر به عملکرد بهتر شرکت می‌شوند.

فانگ و همکاران^۴ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان «تأثیر قدرت مدیر عامل و قدرت هیئت مدیره بر عملکرد بانک در چین» انجام دادند. این مطالعه بیشتر تجزیه و تحلیل می‌کند که آیا تأثیر مثبت قدرت مدیر عامل بر عملکرد به طور منفی توسط قدرت هیئت مدیره تعدیل می‌شود یا خیر. نمونه شامل داده‌های سه نوع اصلی بانک چینی برای سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۶ است. نتایج نشان می‌دهد که قدرت ساختاری مدیرعامل به طور قابل توجهی سودآوری کلی بانک، توانایی ریسک پذیری و کیفیت وام دهی را بهبود می بخشد، قدرت مالکیت مدیر عامل به طور قابل توجهی کیفیت وام دهی بانک را افزایش می‌دهد و قدرت کارشناسی مدیر عامل به طور قابل توجهی سودآوری کلی و سهامداران بانک را افزایش می‌دهد. یک هیئت مدیره قوی تر، اثرات سودمند قدرت ساختاری مدیرعامل بر کیفیت وام دهی بانک، قدرت مالکیت مدیرعامل بر سودآوری سهامداران، و قدرت کارشناسی مدیر عامل بر وام دهی را کاهش می‌دهد.

۳- فرضیه های پژوهش

- فرضیه اول: استقلال کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه دوم: تخصص مالی کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه سوم: اندازه کمیته کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه چهارم: تمرکز مالکیت بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه پنجم: نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه ششم: نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه هفتم: نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

1 . Liu et al
2 . Qeshta et al
3 . Nashier & Gupta
4 . Fang et al

۴- تبیین و اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

نوع متغیر متغیر وابسته	معادل لاتین	تعریف و چگونگی محاسبه	علامت اختصاری در مدل تجربی
ریسک پذیری مدیرعامل	CEO Risk-taking	در این پژوهش از معیار به شرح زیر برای اندازه‌گیری ریسک-پذیری استفاده می‌گردد: SD-OC دومین معیار ریسک‌پذیری، انحراف معیار جریان وجوه نقد عملیاتی برای دوره چهارساله t تا t-3 است (ایمپهوف و سیوی، ۲۰۱۴). این متغیر به صورت مستقیم از بخش جریان های نقدی عملیاتی صورت جریان وجوه نقد شرکت قابل استخراج است.	CEORT _{i,t}
متغیر مستقل	معادل لاتین	تعریف و چگونگی محاسبه	علامت اختصاری در مدل تجربی
کمیته حسابرسی	Audit Committee	در این پژوهش از سه معیار به منظور سنجش کارایی کمیته حسابرسی استفاده می‌کنیم: (استقلال کمیته حسابرسی): برابر است با درصد اعضای مستقل در کمیته حسابرسی عضو مستقل بر اساس بند یک ماده ۱ منشور کمیته حسابرسی. (تخصص مالی کمیته حسابرسی): برابر است با درصد اعضای دارای تخصص مالی در کمیته حسابرسی. (اندازه کمیته حسابرسی): برابر است با تعداد اعضای حاضر در کمیته حسابرسی کمیته حسابرسی طبق بند ۱ ماده ۵ منشور کمیته از سه تا پنج عضو با انتخاب و انتصاب هیئت مدیره تشکیل می‌گردد (سازمان بورس اوراق بهادار تهران، ۱۳۹۱).	ACIND _{i,t} ACEXP _{i,t} ACSIZE _{i,t}
متغیرهای تعدیلگر	معادل لاتین	تعریف و چگونگی محاسبه	علامت اختصاری در مدل تجربی
تمرکز مالکیت	Ownership Concentration	با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن اندازه‌گیری می‌گردد. این شاخص به شکل زیر محاسبه می‌شود: $HHI = \sum_{i=1}^{nj} (SHARE_{ij})^2$ که در این رابطه: $SHARE_{ij}$: درصد سهام تحت تملک سهامدار i در شرکت j می‌باشد. در این پژوهش، درصد مالکیت بزرگتر و مساوی ۵ درصد در محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در نظر گرفته شده است. به هر میزان که این شاخص بزرگتر باشد، بیانگر تمرکز بیشتر و حضور تعداد اندک سهامداران عمده در ساختار مالکیت شرکت و برعکس این قضیه می‌باشد.	OWNC _{i,t}
متغیرهای کنترلی	معادل لاتین	تعریف و چگونگی محاسبه	علامت اختصاری در مدل تجربی
اندازه شرکت	Firm Size	از طریق لگاریتم طبیعی جمع دارایی‌ها در پایان سال مالی محاسبه می‌گردد.	FMSIZE _{i,t}
اهرم مالی	Leverage	بیان‌کننده سطح اهرم مالی است که بر اساس رابطه ذیل محاسبه شده است (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۳). $LEV(\text{اهرم مالی}) = \frac{\text{کل بدهی‌ها}}{\text{کل دارایی‌ها}}$	LEV _{i,t}
گردش دارایی	Asset Turnover	از طریق میزان فروش تقسیم بر دارایی‌های کل محاسبه می‌گردد	ASTOV _{i,t}
دارایی‌های ثابت	fixed assets	از طریق اندازه‌گیری نسبت دارایی‌های ثابت به کل دارایی‌ها در سال مالی t محاسبه می‌شود.	TANGI _{i,t}

INTANGI _{i,t}	از طریق اندازه گیری نسبت دارایی نامشهود به کل دارایی در سال مالی t محاسبه می شود.	intangible asset	دارایی های نامشهود
ROA _{i,t}	نرخ بازده دارایی ها است و از رابطه ذیل محاسبه می گردد (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۳): $ROA = \frac{\text{سود خالص}}{\text{کل دارایی ها}} \text{ (نرخ بازده دارایی)}$	ROA	بازده دارایی ها
ROE _{i,t}	نرخ بازده دارایی ها است و از رابطه ذیل محاسبه می گردد (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۳): $ROE = \frac{\text{سود خالص}}{\text{ارزش بازار حقوق صاحبان سهام}} \text{ (بازده حقوق صاحبان سهام)}$	Return on equit	بازده حقوق صاحبان سهام
MTB _{i,t}	مجموع ارزش بازاری سهام و ارزش دفتری بدهی کل تقسیم بر کل دارایی ها می باشد.	market value of equity and the book value	ارزش بازاری و ارزش دفتری

۵- مدل رگرسیونی پژوهش

با توجه به پژوهش های لیسیک و همکاران (۲۰۱۶)، مدل های رگرسیونی پژوهش به شکل زیر برآورد می شود:

مدل (۱): استقلال کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACIND_{i,t} + \beta_2 FMSIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ASTOV_{i,t} + \beta_6 TANGI_{i,t} + \beta_7 INTANGI_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} ROE_{i,t} + \beta_{11} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۲): تخصص مالی کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACEXP_{i,t} + \beta_2 FMSIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ASTOV_{i,t} + \beta_6 TANGI_{i,t} + \beta_7 INTANGI_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} ROE_{i,t} + \beta_{11} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۳): اندازه کمیته حسابرسی بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACSIZE_{i,t} + \beta_2 FMSIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ASTOV_{i,t} + \beta_6 TANGI_{i,t} + \beta_7 INTANGI_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} ROE_{i,t} + \beta_{11} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۴): تمرکز مالکیت بر ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 OWNC_{i,t} + \beta_2 FMSIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ASTOV_{i,t} + \beta_6 TANGI_{i,t} + \beta_7 INTANGI_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} ROE_{i,t} + \beta_{11} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۵): نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACIND_{i,t} + \beta_2 OWNC_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_3 AUDC_{i,t} * OWNC_{i,t} + \beta_4 FMSIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 ASTOV_{i,t} + \beta_7 ASTOV_{i,t} + \beta_8 TANGI_{i,t} + \beta_9 INTANGI_{i,t} + \beta_{10} ROA_{i,t} + \beta_{11} ROE_{i,t} + \beta_{12} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۶): نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACEXP_{i,t} + \beta_2 OWNC_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_3 AUDC_{i,t} * OWNC_{i,t} + \beta_4 FMSIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 ASTOV_{i,t} + \beta_7 ASTOV_{i,t} + \beta_8 TANGI_{i,t} + \beta_9 INTANGI_{i,t} + \beta_{10} ROA_{i,t} + \beta_{11} ROE_{i,t} + \beta_{12} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۷): نقش تعدیل کننده تمرکز مالکیت بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تاثیر معناداری دارد.

$$CEORT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACSIZE_{i,t} + \beta_2 OWNC_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_3 AUDC_{i,t} * OWNC_{i,t} + \beta_4 FMSIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 ASTOV_{i,t} + \beta_7 ASTOV_{i,t} + \beta_8 TANGI_{i,t} + \beta_9 INTANGI_{i,t} + \beta_{10} ROA_{i,t} + \beta_{11} ROE_{i,t} + \beta_{12} MTB_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

۶- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر بر مبنای هدف، از نوع کاربردی به شمار می آید. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها، از شاخص های توصیفی در قسمت آمار توصیفی و آزمون های آماری در قسمت آمار استنباطی استفاده خواهد گردید. پژوهش حاضر از نقطه نظر روش استنتاج، از نوع توصیفی-تحلیلی می باشد. پس از انتقال و پردازش در صفحه گسترده Excel 2010، بوسیله نرم افزار ایویوز ۱۰ و استتای

۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که از بین این شرکت‌ها، نمونه پژوهش به روش حذف سیستماتیک انتخاب شده اند. در خصوص شرایط نمونه باید موارد زیر رعایت گردد:

- (۱) شرکت قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس پذیرفته شده باشد.
- (۲) سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفندماه هر سال باشد.
- (۳) شرکت طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ تغییر سال مالی نداده باشد.
- (۴) با توجه به نوع تحقیق و متغیرهای مورد نیاز، شرکت جزء شرکت‌های واسطه گری مالی و سرمایه گذاری نباشد.

۷- آمار توصیفی

از بین شاخص‌های مرکزی بیان شده میانگین، مهم‌ترین آن‌ها محسوب می‌شود که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است. میانگین، شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها است. برای مثال میانگین متغیر اهرم مالی، برابر با ۰/۵۵۶ می‌باشد که نشان می‌دهد بیشتر داده‌های مربوط به این متغیر حول این نقطه تمرکز یافته اند. میانه یکی دیگر از شاخص‌های مرکزی است. میانگین نسبت اهرم مالی (۵۵ درصد) نشان می‌دهد که شرکت‌های نمونه در تامین مالی، تامین مالی از طریق بدهی را به تامین مالی از سهام نشان می‌دهند. همانگونه که در جدول (۴-۱) مشاهده می‌شود میانگین متغیر اندازه شرکت، برابر با ۱۴,۷۷ می‌باشد که نشان می‌دهد بیشتر داده‌های مربوط به این متغیر حول این نقطه تمرکز یافته اند. نکته مهمی که از مقایسه میانگین و میانه متغیرها می‌توان استدلال نمود، وضعیت توزیع متغیرها و نرمال بودن نسبی آنها است. با توجه به اینکه مقادیر میانگین و میانه متغیرها به هم نزدیک هستند می‌توان چنین برداشت نمود که توزیع متغیرها به توزیع نرمال بسیار نزدیک است.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

متغیر	نماد متغیر	تعداد مشاهدات	ماکزیمم	مینیمم	میانگین	انحراف معیار
ریسک پذیری مدیرعامل	CEORT	۹۶۰	۱	۰	۰,۳۹۳	۰,۲۶۵
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZE	۹۶۰	۵	۳	۳,۰۹۷	۰,۴۰۹
اندازه شرکت	SIZE	۹۶۰	۲۰,۷۶۸	۱۱,۳۰۳	۱۴,۷۷۴	۱,۳۷۴
اهرم مالی	LEV	۹۶۰	۱,۸۲۴	۰,۰۳۷	۰,۵۵۶	۰,۱۹۲
نسبت کیوتوبین	Tobin's Q	۹۶۰	۱۹,۷۳۲	۰,۷۲۷	۳,۷۱۶	۳,۲۸۷
گردش دارایی	ASTOV	۹۶۰	۳,۴۷۲	۰,۰۵۵	۰,۹۰۹	۰,۵۰۷
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۹۶۰	۵۹,۰۲۷	-۲۴,۲۶۷	۷,۴۰۸	۸,۰۷۴
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۹۶۰	۱,۷۳۶	-۱,۹۵۲	۰,۳۱۵	۰,۲۸۱
نرخ بازده دارایی‌ها	ROA	۹۶۰	۰,۶۷۳	-۰,۵۸۱	۱۵۲	۰,۱۴۸
دارایی‌های ثابت	TANGI	۹۶۰	۰,۹۶۸	۰,۰۰۰	۰,۲۵۰	۰,۱۷۵
دارایی‌های نامشهود	INTANGI	۹۶۰	۰,۰۷۵	۰,۰۰۰	۰,۰۰۵	۰,۰۰۸
تمرکز مالکیت	OWNC	۹۶۰	۰,۷۲۴	۰,۰۰۷	۰,۳۶۱	۰,۱۴۶
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	۹۶۰	۱	۰	۰,۶۷۴	۰,۲۵۷
تخصص مالی کمیته حسابرسی	ACEXP	۹۶۰	۱	۰	۰,۷۸۶	۰,۲۸۸

۸- آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

آزمون مانایی عمدتاً به منظور جلوگیری از رگرسیون‌های کاذب انجام می‌گیرد. برای جلوگیری از رگرسیون کاذب بایستی متغیرها مانا باشند. در غیر این صورت بایستی از تفاضل متغیرها که معمولاً مانا هستند، استفاده نمود. مانایی یا نامانایی یک سری زمانی می‌تواند تأثیر جدی بر رفتار و خواص آن داشته باشد. اگر متغیرهای مورد استفاده در برآورد مدل، ناپایا باشند در عین حالی که ممکن است هیچ رابطه منطقی بین متغیرهای مستقل و وابسته وجود نداشته باشد ضریب تعیین به دست آمده آن می‌تواند بسیار بالا باشد و باعث شود تا محقق استنباط‌های نادرستی در مورد میزان ارتباط بین متغیرها انجام دهد بنابراین استفاده از داده‌های نامانا می‌تواند منجر به رگرسیون‌های کاذب شود.

جدول (۲): آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

متغیر	علامت	مقدار آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
ریسک پذیری مدیرعامل	CEORT	-۹,۷۶	۰,۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZE	-۴۵۱	۰,۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	-۱,۸۷	۰,۰۳۰
اهرم مالی	LEV	-۱۰,۵۵	۰,۰۰۰
نسبت کیوتوین	Tobin's Q	-۸,۲۸	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۱۱,۷۱	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	-۲۴,۱۱	۰,۰۰۰
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	-۸,۸۳	۰,۰۰۰
نرخ بازده داراییها	ROA	-۴,۷۶	۰,۰۰۰
دارایی های ثابت	TANGI	-۱۹,۸۵	۰,۰۰۰
دارایی های نامشهود	INTANGI	-۶,۷۳	۰,۰۰۰
تمرکز مالکیت	OWNC	-۱۹,۳۶	۰,۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	-۱۵,۷۳	۰,۰۰۰
تخصص مالی کمیته حسابرسی	ACEXP	-۱۲,۴۷	۰,۰۰۰

همانطور که از نتایج آزمون لیون، لین و چاو مشخص است تمامی داده‌ها در سطح معناداری ۵ درصد پایا هستند.

۹- تجزیه و تحلیل مدل آزمون فرضیه‌های پژوهش

جدول (۳): نتایج آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

آزمون	آماره	معناداری	نتیجه
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۹	(۰,۰۰۰)	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۸۱,۷۶	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۸	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۸۲,۰۳	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۹	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۷۹,۰۸	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۸	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۷۸,۳۰	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۹	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۷۹,۰۶	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۸۹	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۹۲,۲۴	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی
آزمون F- لیمر (چاو)	۱,۹۱	۰,۰۰۰	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۸۲,۹۳	۰,۰۰۰	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی

نتایج آزمون لیمر که در جدول (۳) ارائه شده است، نشان می‌دهد که احتمال آماره آزمون F لیمر کمتر از ۵ درصد می‌باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می‌شود. در آزمون هاسمن اگر احتمال آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد از مدل اثرات ثابت و اگر احتمال آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد از مدل اثرات تصادفی برای تخمین مدل استفاده می‌شود. نتایج آزمون هاسمن نشان می‌دهد که احتمال آماره هاسمن کمتر از ۰,۰۵ است لذا برای تخمین نهایی مدل باید از اثرات ثابت استفاده شود.

۱۰- نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

جدول (۴): نتایج آزمون فرضیه اول (متغیر استقلال کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۴۷۱	۱۰,۲۸	۰,۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	-۰,۰۰۲۸	-۰,۰۴	۰,۹۶۵
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۵	-۲,۱۹	۰,۰۲۸
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۶	-۱۵,۱۹	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۳	۹۷,۷۱	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۹	-۱,۴۳	۰,۱۵۳
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۲۶	۰,۷۲	۰,۴۷۳
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۲۶	۱,۷۸	۰,۰۷۴
دارایی های ثابت	TANGI	-۰,۵۱۷	-۲,۸۷	۰,۰۰۴
دارایی های نامشهود	INTANGI	۷,۹۳۷	۱,۸۷	۰,۰۶۱
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۲۹۳	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۴-۷) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره، F برابر ۱۱۲۹۳,۰۰ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی برابر با -۰,۰۰۲- و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۹۶۵، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ لذا می‌توان گفت که استقلال کمیته حسابرسی تأثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد.

جدول (۵): نتایج آزمون فرضیه دوم (متغیر تخصص مالی کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۴۳۴	۱۰,۲۵	۰,۰۰۰
تخصص مالی کمیته حسابرسی	ACEXP	۰,۰۱۲	۰,۲۱	۰,۸۳۳
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۴۸	-۲,۱۱	۰,۰۳۴
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۶	-۱۵,۱۶	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۳	۹۷,۸۴	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۹	-۱,۴۳	۰,۱۵۴
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۱۷	۰,۷۰	۰,۴۸۳
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۳۷	۱,۷۸	۰,۰۷۴
دارایی های ثابت	TANGI	-۰,۵۱۹	-۲,۸۷	۰,۰۰۴
دارایی های نامشهود	INTANGI	۷,۸۲۷	۱,۸۵	۰,۰۶۴
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۳۰۵,۹۵	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۵) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره، F برابر ۱۱۳۰۵,۹۵ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تخصص مالی کمیته حسابرسی برابر با ۰,۰۱۲ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۸۳۳، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد که نشان می‌دهد تخصص مالی کمیته حسابرسی تأثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد.

جدول (۶): نتایج آزمون فرضیه سوم (متغیر اندازه کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۳۱۴	۹,۴۶	۰,۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZE	۰,۰۳۱	۰,۸۰	۰,۴۲۶
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۴۵	-۲,۰۱	۰,۰۴۵
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۶	-۱۵,۲۲	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۳	۹۷,۸۸	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۶	-۱,۳۷	۰,۱۷۰
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۲۳	۰,۷۱	۰,۴۷۶
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۱۲	۱,۷۲	۰,۰۸۵
دارایی های ثابت	TANGI	-۰,۵۲۵	-۲,۹۱	۰,۰۰۴
دارایی های نامشهود	INTANGI	۸,۰۸۴	۱,۹۰	۰,۰۵۷
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۳۷۵	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۶) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره، F برابر ۱۱۳۷۵ محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی برابر با ۰,۰۳۱ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۴۲۶، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ که نشان می‌دهد اندازه کمیته حسابرسی تأثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد.

جدول (۷): نتایج آزمون فرضیه چهارم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۵۰۵	۱۰,۳۶	۰,۰۰۰
تمرکز مالکیت	OWNC	-۰,۱۸۲	-۱,۴۳	۰,۱۵۳
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۴۸	-۲,۱۲	۰,۰۳۴
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۴۷	-۱۵,۱۲	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۲	۹۸,۴۶	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۰	-۱,۲۵	۰,۲۱۳
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۵۲	۰,۷۶	۰,۴۴۷
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۱۳	۱,۷۲	۰,۰۸۵
دارایی های ثابت	TANGI	-۰,۵۴۴	-۲,۹۸	۰,۰۰۳
دارایی های نامشهود	INTANGI	۸,۲۸۳	۱,۹۷	۰,۰۴۹
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۳۹۰	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۷) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره، F برابر ۱۱۳۹۰ محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تمرکز مالکیت برابر با -۰,۱۸۲ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۱۵۲، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ لذا می‌توان گفت که تمرکز مالکیت تأثیر معناداری بر ریسک پذیری مدیر عامل ندارد.

جدول (۸): نتایج آزمون فرضیه پنجم (متغیر استقلال کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۵۱۷	۹,۹۲	۰,۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	۰,۰۲۰	۰,۱۳	۰,۸۹۹
تمرکز مالکیت	OWNC	-۰,۱۶۳	-۰,۵۲	۰,۶۰۱
استقلال کمیته حسابرسی * تمرکز مالکیت	ACINDHHI	-۰,۰۳۱	-۰,۰۷	۰,۹۴۲
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۵۱	-۲,۲۴	۰,۰۲۵
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۲۱	-۱۵,۰۴	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۲	۹۸,۰۱	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۲	-۱,۲۸	۰,۱۹۹
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۹۱	۰,۸۲	۰,۴۱۰
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۰۷	۱,۶۹	۰,۰۹۰
داراییهای ثابت	TANGI	-۰,۵۳۸	-۲,۹۴	۰,۰۰۳
داراییهای نامشهود	INTANGI	۸,۲۷۳	۱,۹۵	۰,۰۵۱
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۳۲۲,۴۲	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۸) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره F برابر ۱۱۳۲۲,۴۲ Prob محاسبه شده که برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی * تمرکز مالکیت برابر با -۰,۰۳۱ - و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۵، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ لذا تمرکز مالکیت بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تأثیر معناداری ندارد.

جدول (۹): نتایج آزمون فرضیه ششم (متغیر تخصص کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۳۶۳	۹,۷۵	۰,۰۰۰
تخصص کمیته حسابرسی	ACEXP	۰,۱۷۶	۱,۲۰	۰,۲۳۲
تمرکز مالکیت	OWNC	۰,۲۰۳	۰,۶۶	۰,۵۱۰
تخصص کمیته حسابرسی * تمرکز مالکیت	ACEXPHHI	-۰,۴۷۵	-۱,۲۳	۰,۲۲۰
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۴۷	-۲,۰۸	۰,۰۳۷
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۶۳	-۱۵,۱۶	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۲	۹۹,۰۵	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۶۳	-۱,۳۶	۰,۱۷۴
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۲۷	۰,۷۲	۰,۴۷۲
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۱۵	۱,۷۲	۰,۰۸۵
داراییهای ثابت	TANGI	-۰,۵۶۴	-۳,۱۱	۰,۰۰۲
داراییهای نامشهود	INTANGI	۸,۲۹۶	۱,۹۹	۰,۰۴۷
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۴۹۲,۱۷	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۹) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره F برابر ۱۱۴۹۲,۱۷ Prob محاسبه شده که برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تخصص کمیته حسابرسی * تمرکز مالکیت برابر با -۰,۴۷۵ - و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۵، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ لذا تمرکز مالکیت بر رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تأثیر معناداری ندارد.

جدول (۱۰): نتایج آزمون فرضیه هفتم (اندازه کمیته حسابرسی)

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (z)	معناداری (Prob)
عرض از مبدا	C	۴,۳۰۰	۷,۷۲	۰,۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	ACSUZE	۰,۰۵۱	۰,۴۴	۰,۶۶۰
تمرکز مالکیت	OWNC	۰,۰۴۶	۰,۰۵	۰,۹۶۲
اندازه کمیته حسابرسی* تمرکز مالکیت	ACSUZEHHI	-۰,۰۷۵	-۰,۲۴	۰,۸۸۸
اندازه شرکت	FMSIZE	-۰,۰۴۵	-۱,۹۸	۰,۰۴۸
اهرم مالی	LEV	-۴,۷۴۰	-۱۵,۱۰	۰,۰۰۰
ارزش بازاری و ارزش دفتری	MTB	۰,۳۴۲	۹۸,۴۶	۰,۰۰۰
گردش دارایی	ASTOV	-۰,۰۵۹	-۱,۲۴	۰,۲۱۵
نرخ بازده دارایی‌ها	ROA	۰,۴۵۹	۰,۷۷	۰,۴۴۱
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰,۴۰۸	۱,۷۲۶۶	۰,۰۸۵
دارایی‌های ثابت	TANGI	-۰,۵۴۸	-۳,۰۰	۰,۰۹۶
دارایی‌های نامشهود	INTANGI	۸,۲۸۷	۱,۹۶	۰,۰۰۳
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)		
	۱۱۴۷۹,۶۴	۰,۰۰۰		

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۱۰) ارائه شده است نشان می‌دهد که مقدار آماره F برابر ۱۱۴۷۹,۶۴ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی* تمرکز مالکیت برابر با -۰,۰۷۵ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۸۸۸، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد؛ لذا تمرکز مالکیت بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و ریسک پذیری مدیر عامل تأثیر معناداری ندارد.

۱۱- بحث و نتیجه گیری

در خصوص یافته‌ها می‌توان بیان داشت که بر مبنای فرضیه نمایندگی، یک کمیته حسابرسی فعال، می‌تواند نقش بسیار تأثیرگذاری در پیاده‌سازی درست و دقیق شاخص‌های حاکمیت شرکتی و به دنبال آن ارتقای ارزش و عملکرد شرکت، از طریق ارتقای کیفیت اطلاعات، ایفا کند. اما با توجه به این مسئله مهم که تا رسیدن به نقطه مطلوب و بهینه از یک کمیته حسابرسی استاندارد و اثرگذار در ایران، فاصله زیادی در پیش است و کماکان در آغاز راه هستیم، لذا اثرگذاری مورد انتظار آن در بسیاری از ابعاد و موقعیت‌ها و همگام با نتایج پژوهش حاضر با ضعف و ابهامات جدی روبرو می‌باشد که نیازمند اصلاحات و توسعه گسترده‌ای در این زمینه می‌باشد. حاکمیت شرکتی خوب به ترکیبی متناسب از حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و تمرکز مالکیت مناسب بستگی دارد. مشاهده شده است که تمرکز مالکیت در کشورهای کمتر توسعه‌یافته که حقوق سرمایه‌گذاران به دلیل فقدان کامل یا ناکافی مقررات ارائه‌شده توسط قوانین مربوطه حمایت نمی‌شود، بالاست. این نتیجه ممکن است از ایده اولیه شلیفر و ویشنی (۱۹۹۷) حمایت کند که بیان داشتند از آنجایی که حمایت از سرمایه‌گذار در کشورهای در حال توسعه بسیار کم و ناچیز است، لذا تمرکز مالکیت به عنوان یک مکانیسم حاکمیت شرکتی جایگزین در این کشورها پذیرفته شده است. اما با توجه به نتایج و عدم تأثیرگذاری معنادار تمرکز مالکیت بر عملکرد شرکت، می‌توان گفت که این نتیجه شاید به نوعی بیانگر ابهامات و دستکاری صورت‌های مالی و عدم شفافیت کافی در ارائه گزارشگری مالی و همچنین روابط قدرت و بازی‌های سیاسی و اقتصادی در میان عوامل قدرت در میان شرکت‌های بزرگ در ایران باشد. بر مبنای نتایج حاصل شده می‌توان بیان داشت که با توجه به عدم شفافیت کافی در صورت‌های مالی و نیز نبود ساز و کارهای مشخص به منظور تبیین ابعاد دقیق تمرکز مالکیت در ایران از یک سو و همچنین، نبودن زیرساخت‌های مناسب و اصولی به منظور شکل‌گیری کمیته‌های حسابرسی قوی و مستقل، لذا اثرگذاری تمرکز مالکیت بر رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی در شرکت‌های بورسی ایران، تأثیرگذاری محسوسی نخواهد داشت. در ارتباط با تطبیق یافته‌های دیگر پژوهش‌ها با نتایج حاصل جاوید و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «مفهوم‌سازی نقش تعدیل‌کننده قدرت و مالکیت مدیرعامل بر رابطه بین کمیته حسابرسی و عملکرد شرکت: شواهد تجربی از پاکستان» انجام دادند. نتایج نشان داد که تمرکز مالکیت پایین یک رویکرد ارزشمند برای به حداکثر رساندن عملکرد شرکت است. نتایج با یافته‌های ما همسو و همراستا نمی‌باشد.

۱۱-۱- پیشنهادات مبتنی بر نتایج حاصل از پژوهش

- ۱- پیشنهاد می‌شود کارگزاران و مدیران در سطوح قانونگذاری و نیز تدوین اصول حاکمیت شرکتی، نسبت به تدوین و پیاده‌سازی قوانین حمایتی از کمیته‌های حسابرسی به منظور اثرگذاری بیشتر آنها در تصمیم‌گیری‌های شرکت‌ها، فعالیت‌های مورد نظر را صورت دهند.
- ۲- کمیته حسابرسی باید از زمینه‌هایی که ممکن است باعث سوگیری در صورت‌های مالی شود و انگیزه‌ها یا فشارهایی که می‌تواند منجر به چنین سوگیری شود، آگاه باشد. آنها باید درباره ارزش‌های اخلاقی اصلی مسئولیت پذیر باشند، و نگرش چالش‌برانگیزی را نسبت به اطلاعات مالی ارائه‌شده داشته باشند؛ این نگرش در سازمان و مشاوران آن نفوذ کرده و پیمای قوی به کسانی خواهد فرستاد که در صدد تقلب و دستکاری صورت‌های مالی هستند.
- ۳- پیشنهاد می‌گردد، قانونگذاران و کارگزاران سازمان بورس، نسبت به ایجاد و پیاده‌سازی برنامه‌های حرفه‌ای و مشاوره‌ای در راستای توسعه آگاهی و دانش تخصصی مورد نیاز مالکان به منظور کمک به آنها در تصمیم‌گیری مالی بهینه‌تر، اقدامات لازم را انجام دهند.
- ۴- پیشنهاد می‌گردد مدیران و کارگزاران شرکت‌های بورسی به منظور افزایش عملکرد شرکت‌های خود، نسبت به ایجاد ترکیبی متناسب در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و تمرکز مالکیت مناسب، اقدامات لازم را صورت دهند.
- ۵- پیشنهاد می‌گردد، مدیران و کارگزاران شرکت‌های بورسی امکان ساز و کارهای مورد نیاز را به منظور کاهش تمرکز مالکیت و افزایش اختیارات کمیته‌های حسابرسی به منظور افزایش عملکرد و کارایی شرکت، انجام دهند.

منابع

۱. رحیمی، علیرضا؛ فروغی، عارف. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر مکانیزم‌های کنترلی بر رابطه بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت. پیشرفت‌های حسابداری، ۱۱(۲)، ۱۵۱-۱۸۲.
۲. طالب نیا، قدرت اله؛ جهان دوست مرغوب، مهران؛ ملکیان کله بستی، مصطفی و ویسی حصار، ثریا. (۱۳۹۹). ارتباط بین قدرت مدیرعامل و ارزش شرکت در شرایط رقابت بازار، هجدهمین همایش ملی حسابداری ایران، یزد.
۳. علی نژاد طیبی، محمدمهدی. (۱۴۰۰). تأثیر کارائی کمیته حسابرسی بر گزارشگری مالی و ارزش شرکت، هفتمین کنفرانس بین المللی پیشرفت‌های اخیر در مدیریت و مهندسی صنایع.
۴. فاطمه، آزاد مقدم؛ منصوره، سادات غفاری، زهرا، مریداحمدی یزدی. (۱۳۹۹). تأثیر اثربخشی کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت: نقش مالکیت خانوادگی. پژوهش‌های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری دوره دوم. شماره ۶.
۵. مریم، صفروپور؛ فرزین، خوشکار؛ مرتضی، عباسی شاهمراد محله. (۱۳۹۸). ارتباط بین قدرت مدیرعامل، ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار ایران. پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی سال سوم. شماره ۸ (جلد دوم).
۶. نکوئی زاده، شکوفه؛ دستگیر، محسن؛ علی احمدی، سعید. (۱۳۹۹). تأثیر بحران اقتصادی بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل با ارزش و عملکرد مالی؛ نقش ویژگی‌های گزارشگری مالی شرکت. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۷(۶۸)، ۳۱-۱.
7. Rahimi, Alireza; Foroughi, Aref. (2019). Investigating control mechanisms on the relationship between power and company value. Accounting Advances, 11 (2), 151-182. (in persian)
8. Ali Nejad Taybi, Mohammad Mehdi. (2022). The Impact of Audit Committee Efficiency on Financial Reporting and Company Value, 7th International Conference on Recent Developments in Industrial Management and Engineering (in persian).
9. Al-Matari, E. M., Al-Swidi, A. K., & Fadzil, F. H. B. (2014). The measurements of firm performance's dimensions. Asian Journal of Finance & Accounting, 6(1), 24.
10. AlQadasi, A., & Abidin, S. (2018). The effectiveness of internal corporate governance and audit quality: the role of ownership concentration-Malaysian evidence. Corporate Governance: The International Journal of Business in Society.
11. Al-Rassas, A. H., & Kamardin, H. (2016). Earnings quality and audit attributes in high concentrated ownership market. Corporate Governance.
12. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2003). Law and finance: why does legal origin matter?. Journal of Comparative Economics, 31(4), 653-675.
13. Crossland, C., Zyung, J., Hiller, N. J., & Hambrick, D. C. (2014). CEO career variety: Effects on firm-level strategic and social novelty. Academy of Management Journal, 57(3), 652-674.
14. Demsetz, H., & Lehn, K. (1985). The structure of corporate ownership: Causes and consequences. Journal of political economy, 93(6), 1155-1177.
15. Demsetz, H., & Villalonga, B. (2001). Ownership Structure and Corporate Performance. Journal of Corporate Finance, 7(3), 209-233.

16. Faccio, M., & Lang, L. H. (2002). The ultimate ownership of Western European corporations. *Journal of Financial Economics*, 65(3), 365-395.
17. Fang, H., Lee, J. S., Chung, C. P., Lee, Y. H., & Wang, W. H. (2020). Effect of CEO power and board strength on bank performance in China. *Journal of Asian Economics*, 69, 101215.
18. Fatemeh, Azad Moghadam; Mansoureh, Sadat Ghaffari, Zahra, Murid Ahmadi Yazdi. (2020). The Impact of the Audit Committee on Company Performance: The Role of Family Ownership. *Contemporary Research in Management and Accounting Sciences Second Course. Issue 6*(in persian)
19. Holderness, C. G. (2017). Culture and the ownership concentration of public corporations around the world. *Journal of Corporate Finance*, 44, 469-486.
20. Khan, A., Mihret, D. G., & Muttakin, M. B. (2016). Corporate political connections, agency costs and audit quality. *International Journal of Accounting & Information Management*.
21. Kibiya, M. U., Ahmad, A. C., & Amran, N. A. (2016). Audit committee characteristics and financial reporting quality: Nigerian non-financial listed firms. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*, 753-759.
22. Kole, S. R., & Lehn, K. M. (1999). Deregulation and the adaptation of governance structure: the case of the US airline industry. *Journal of Financial Economics*, 52(1), 79-117.
23. Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The accounting review*, 80(2), 649-675.
24. Krishnan, J., & Lee, J. E. (2009). Audit committee financial expertise, litigation risk, and corporate governance. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), 241-261.
25. La Porta, R., López de Silanes, F., Shleifer, A., & Vishny, R. (1998). Law and finance. *Journal of Political Economy*, 106(6), 1113-1155.
26. Landier, A., Sauvagnat, J., Sraer, D., & Thesmar, D. (2013). Bottom-up corporate governance. *Review of Finance*, 17(1), 161-201.
27. Maryam, Safarpour; Farzin, Khoshkar; Morteza, Abbasi Shahmorad Mahalla. (2019). Relationship between CEO power, characteristics of the audit committee on the quality of internal audit in companies listed on the Iranian Stock Exchange. *Research in Accounting and Economic Sciences*, third year. No. 8 (Volume II). (in persian)
28. Morse, A., Nanda, V., & Seru, A. (2011). Are incentive contracts rigged by powerful CEOs?. *The Journal of Finance*, 66(5), 1779-1821.
29. Murphy, K. J., & Zabojnik, J. (2004). CEO pay and appointments: A market-based explanation for recent trends. *The American Economic Review*, 94(2), 192-196.
30. Nashier, T., & Gupta, A. (2020). Ownership concentration and firm performance in India. *Global Business Review*, 0972150919894395.
31. Nekouizadeh, Shokoofeh; Arrested, Mohsen; Ali Ahmadi, Saeed (2020). The impact of the economic crisis on the relationship between CEO power and value and financial performance; The role of corporate financial reporting features. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 17 (68), 1-31. (in persian)
32. Panda, B., & Kumar, G. (2020). What matters to ownership structure? Evidence from pre-and post-global financial crisis in an emerging market. *Managerial Finance*.
33. Poretti, C., Schatt, A., & Bruynseels, L. (2018). Audit committees' independence and the information content of earnings announcements in Western Europe. *Journal of Accounting Literature*, 40, 29-53.
34. Qeshta, M. H., Alsoud, G. F. A., Hezabr, A. A., Ali, B. J., & Oudat, M. S. (2021). Audit Committee Characteristics and Firm Performance: Evidence from the Insurance Sector in Bahrain. *REVISTA GEINTEC-GESTAO INOVACAO E TECNOLOGIAS*, 11(2), 1666-1680.
35. Rahmat, M. M., Iskandar, T. M., & Saleh, N. M. (2009). Audit committee characteristics in financially distressed and non-distressed companies. *Managerial Auditing Journal*.
36. Reis, P. M. N., & Pinho, C. (2020). A new European investor sentiment index (EURsent) and its return and volatility predictability. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 27, 100373.
37. Reis, P. M. N., & Pinto, A. P. S. (2021). Corporate ownership concentration drivers in a context dominated by private SME's. *Heliyon*, e08163.
38. Sattar, U., Javeed, S. A., & Latief, R. (2020). How audit quality affects the firm performance with the moderating role of the product market competition: Empirical evidence from Pakistani manufacturing firms. *Sustainability*, 12(10), 4153.

39. Shatnawi, S. A., Marei, A., Hanefah, M. M., Eldaia, M., & Alaaraj, S. (2021). Audit Committee and Financial Performance in Jordan: The Moderating Effect of Ownership Concentration. *Montenegrin Journal of Economics*, 17(4), 45-53.
40. Talibnia, the power of God; Jahandoust Marghub, Mehran; Malekian Kale Basti, Mustafa and Veisi Hesar, Soraya. (2020). Relationship between CEO Power and Company Value in Market Competition, 18th National Accounting Conference of Iran, Yazd(in persian)
41. Wang, H., Wu, J., Yang, Y., Li, R., & Liu, Y. (2019). Ownership concentration, identity and firm performance: Evidence from China's listed firms. *Emerging Markets Finance and Trade*, 55(15), 3653-3666.
42. Waweru, N. (2014). Determinants of quality corporate governance in Sub-Saharan Africa: evidence from Kenya and South Africa. *Managerial Auditing Journal*.
43. Wei, Q. (2021). CEO power and nonprofit financial performance: Evidence from Chinese philanthropic foundations. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 32(2), 460-476